

Historische orgels

Nederland is rijk aan historische (pijp-)orgels. Het voortbestaan van deze soms monumentale muziekinstrumenten hangt af van regelmatig gebruik, onderhoud en restauratie. Iemand die een orgel laat restaureren, staat voor diverse keuzes. Wat kan worden gerepareerd of wat moet worden vervangen? Kan en mag de 'kas' worden geschilderd in een andere kleur?

Wat houdt de uitvoeringsrichtlijn in?

De richtlijn biedt eigenaren, adviseurs en orgelmakers een volledig overzicht van de werkzaamheden bij herstel en restauratie van een (historisch) orgel.

Een duurzaam resultaat

- Opname vooraf: geschiedenis instrument volledig in kaart.
- Ambitieniveaus: wanneer conserveren, repareren of verbeteren.
- De omgeving: inspelen op verschillen in luchtvochtigheid.

Hoe goed herstel te garanderen?

Onderhoud en restauratie van orgels vergt grote ervaring en kennis van het instrument en zijn omgeving. Daarom is het verstandig herstelwerkzaamheden te laten uitvoeren door een gespecialiseerde orgelmaker die werkt volgens de uitvoeringsrichtlijn 7010 Historische orgels. De URL bevat veel praktische informatie en een compleet overzicht van alle eisen waaraan bij het herstel van een historisch orgel moet worden voldaan.

De URL is te downloaden van de ERM-website:

stichtingERM.nl

Wat is belangrijk bij onderhoud en herstel van orgels?

1. Een goede opname

Voor iedere orgelrestauratie is een goed beeld van de bestaande toestand essentieel. Wat is de geschiedenis van het instrument, welke onderdelen zijn oud en welke zijn later veranderd of gerepareerd? Belangrijk is ook om zo precies mogelijk te omschrijven wat de problemen zijn, hoe ze moeten worden aangepakt en tot welk niveau. Bij voorkeur wordt ook de klank gedocumenteerd. In het ideale geval is een geluidsoptname onderdeel van de bouwkundige opname.

2. Het ambitieniveau

De wens om een orgel bij een restauratie 'mooier' te maken dan het is, is even begrijpelijk als riskant. Sommige restauraties hebben baat bij een hoog ambitieniveau, maar vaker leidt het tot keuzes die achteraf worden betreurd. Bijvoorbeeld wanneer elementen uit later tijd werden opgegeven voor reconstructie van een oudere toestand. De richtlijn benoemt bij alle onderdelen van de restauratie het onderscheid tussen conserveren, repareren om dit soort verliezen te helpen vermijden.

3. De omgeving van het orgel

De kans dat een orgel terecht komt in omstandigheden die niet gunstig zijn voor het behoud, is in onze tijd groot. Veel kerken krijgen een nieuwe bestemming, en een historische balginstallatie in een bijruimte wordt snel over het hoofd gezien. Gevaarlijker nog is het binnenklimaat. De eisen van comfort worden steeds hoger, wat onvermijdelijk leidt tot grote verschillen in luchtvochtigheid. Daar is geen enkel historisch orgel tegen opgewassen. Zorgvuldig beleid met betrekking tot luchtvochtigheid is essentieel voor het voortbestaan van het orgel.

